

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2782

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de Minister van Financiën over *de inzet van privéjets voor buitenlandse bezoeken* (ingezonden 19 juni 2018).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Financiën) (ontvangen 17 juli 2018).

Vraag 1, 2

Op welke wijze heeft u bekeken hoe uw bezoek aan Brussel en Berlijn op 13 en 14 februari 2018 anders kon worden ingericht zodat er geen privéjet van 11.750 euro nodig was?¹

Kunt u helder aangeven waarom het niet anders aan elkaar te rijgen was, temeer omdat de publieke agenda enkel aangeeft dat u op 13 februari een gesprek had met de President van de Europese Investeringsbank en op 14 februari 2018 een speech hield bij de Finanzmarktklausur van de Wirtschaftsrat van de CDU?²

Antwoord 1, 2

In de vragen wordt verwezen naar mijn publieke agenda op 13 en 14 februari jl. Het desbetreffende bezoek aan Berlijn vond plaats op 13 en 14 maart jl. Op 13 maart jl. vond de Ecofinraad plaats in Brussel met aansluitend bilaterale gesprekken. Het programma in Berlijn bestond uit diverse afspraken, zoals een bilaterale ontmoeting met de toen aanstaande Duitse Minister van Financiën, de aanstaande Minister van Volksgezondheid en een key note speech bij de Finanzmarktklausur van de Wirtschaftsrat van de CDU³. Ook heb ik het Ridder Grootkruis in de Orde van Oranje-Nassau uitgereikt aan de heer Wolfgang Schäuble op de Nederlandse ambassade⁴. Verder ben ik in Berlijn in gesprek geweest met Nederlandse correspondenten en heb ik een interview gegeven aan een Duitse krant over de Nederlandse positie op Europese onderwerpen. Tot een laat moment moesten delen van het programma nog bevestigd worden en konden zowel de eindtijd van de Ecofinraad in Brussel als de start- en eindtijd van de gesprekken in Berlijn

¹ <https://www.rtlnieuws.nl/geld-en-werk/minister-met-privéjet-11750-euro-naar-berlijn-wekonden-niet-anders>

² Agenda Minister Hoekstra via <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-financien/agenda>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2018/03/14/toespraak-minister-hoekstra-bij-de-finanzmarktklausur-van-de-wirtschaftsrat-deutschland>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/03/14/ridder-grootkruis-in-de-orde-van-oranje-nassau-voor-wolfgang-schauble>

nog schuiven. Gezien de beëdiging van de nieuwe Duitse regering op 14 maart, was het tijdstip voor de afspraak met de nieuwe Duitse Minister van Financiën tot een laat moment onzeker. Een snel bezoek aan de nieuwe Duitse Minister van Financiën was gezien de lopende actuele onderwerpen in mijn ogen belangrijk.

Er zijn vier verschillende mogelijkheden om dienstreizen per vliegtuig af te leggen, te weten lijnvlucht, regeringstoestel, Gulfstream van Defensie en inhuur van vliegtuigen. Bij de voorbereiding van reizen worden de mogelijkheden afgewogen. Daarbij worden de kosten, efficiëntie en het belang van de reis meegewogen. Voor deze specifieke reis op 13 en 14 maart jl. was het regeringsvliegtuig niet beschikbaar. Dat gold ook voor de Gulfstream (toestel van Defensie dat net als het regeringsvliegtuig ingezet kan worden voor dienstreizen van de regering). Het was met lijnvluchten niet mogelijk de bij deze reis benodigde flexibiliteit voor zowel de heen- als de terugreis in te passen. Bovendien betrof het een reis voor vijf personen (zie ook antwoord op vraag 9). Vandaar dat naar alternatieven is gezocht en de afweging is gemaakt dat inhuur de meest efficiënte optie was.

Er spelen diverse voor Nederland belangrijke onderwerpen in relatie tot de toekomst van Europa en de Eurozone, bijvoorbeeld op het gebied van de Economische en Monetaire Unie (EMU), onderhandelingen over een nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK), voltooiing van de Bankenunie en een aankomende Brexit. Het is voor Nederland van evident belang om coalities te smeden bij deze onderwerpen die grote financiële gevolgen kunnen hebben, zowel Europees als voor de nationale begroting. Ik steek veel energie in het onder de aandacht brengen van de Nederlandse inzet bij verschillende andere lidstaten. Een van de resultaten is het recente gezamenlijk paper dat is opgesteld met de ministers van Financiën van Denemarken, Zweden, Finland, Estland, Letland, Litouwen en Ierland. Ook met de ministers van de grotere Europese landen heb ik regelmatig contact.

Vraag 3, 4, 10

Vindt u het inzetten van een privéjet om op tijd te zijn voor een televisieoptreden het kenmerk van zuinige omgang met belastinggeld – met andere woorden is er in de geest van de Gedragscode Integriteit Rijk sprake van gepast gebruik van belastinggeld? Kunt u uw antwoord toelichten?⁵

Erkent u dat er geen nationaal belang gediend wordt met een optreden bij Nieuwsuur, zeker niet in de wetenschap dat u als Minister ook op een andere avond zou kunnen komen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vindt u het boeken van privéjets tegen hoge kosten in samenhang met uw uitspraak dat u «inmiddels bekend staat als zuinigste man op het Binnenhof»? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 3, 4, 10

Als Minister van Financiën let ik scherp op de kosten, ook in het geval van buitenlandse reizen. Deze reizen zijn belangrijk voor de uitoefening van mijn functie als Minister om in Europa en daarbuiten het Nederlands belang te dienen. Voorop staat dat deze zo efficiënt mogelijk moeten plaatsvinden. Bij de voorbereiding van reizen worden de mogelijkheden afgewogen. Daarbij worden de kosten, efficiëntie en het belang van de reis meegewogen. Waar mogelijk, vlieg ik met een lijnvlucht. Eerder dit jaar bijvoorbeeld naar Bulgarije (incl. overstap), de Verenigde Staten (Washington) en Argentinië. Voor deze specifieke reis op 13 en 14 maart jl. was het regeringsvliegtuig niet beschikbaar. Dat gold ook voor de Gulfstream van Defensie. Het was met lijnvluchten niet mogelijk voor zowel de heen- als de terugreis benodigde flexibiliteit in te passen. Daarbij is rekening gehouden met het gehele programma en niet met slechts een onderdeel daarvan. Vandaar dat naar alternatieven is gezocht waarbij rekening is gehouden met alle omstandigheden rond de reis. Vervolgens is de afweging gemaakt dat inhuur de meest efficiënte optie was.

Dienstreizen die ik afleg passen bij de uitoefening van mijn taken als Minister en worden aangelegd in het belang van Nederland. Het is mijn overtuiging dat het belangrijk is dat Nederland actief betrokken blijft in internationale

⁵ Publicatie Staatscourant, 17 december 2017; <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2017-71100.html>

discussies. Er spelen diverse voor Nederland belangrijke onderwerpen in relatie tot de toekomst van Europa en de Eurozone, bijvoorbeeld op het gebied van de Economische en Monetaire Unie (EMU), onderhandelingen over een nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK), voltooiing van de Bankenuitbreiding en een aankomende Brexit. Het is voor Nederland van groot belang om coalities te smeden bij deze onderwerpen die grote financiële gevolgen kunnen hebben, zowel Europees als voor de nationale begroting.

Vraag 5

Waarom is op 26 maart 2018 eveneens gekozen voor de inhuur van een privéjet om naar Parijs te gaan?

Antwoord 5

Op maandag 26 maart jl. had ik een programma tot laat in de avond in Parijs. Met lijndiensten was het niet mogelijk om 's avonds laat terug te vliegen naar Nederland en het regeringsvliegtuig was niet beschikbaar. In eerste instantie zou gebruik gemaakt worden van de Gulfstream van Defensie, maar de vrijdag voor het bezoek bleek deze niet meer te kunnen vliegen op maandag 26 maart jl. Op het laatste moment moest er gezocht worden naar een alternatief wat de mogelijkheden voor vliegreizen beperkte. Toen is de afweging gemaakt dat inhuur de meest efficiënte optie was.

Vraag 6, 7

Welke regels zijn er binnen de regering gemaakt over de inzet van privéjets of andere wijzen van vervoer naar buitenlandse verplichtingen?

Wie accordeert de uitgaven voor een privéjet en welke afwegingscriteria worden gebruikt om te komen tot de beoordeling van de rechtmatigheid van de uitgaven? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 6, 7

In het handboek voor bewindspersonen⁶ staan algemene regels uitgewerkt voor dienstreizen. Voor het gebruikmaken van regeringstoestellen (regeringsvliegtuig en de Gulfstream van Defensie) is een besluit⁷ van toepassing (dit besluit is in 2014 op enkele punten gewijzigd). In dit besluit wordt aangegeven dat in principe een vliegtuig ingehuurd kan worden, nadat het regeringsvliegtuig en de Gulfstream van Defensie niet beschikbaar zijn. Bij samenloop van aanvragen voor het regeringsvliegtuig en de Gulfstream geldt dat de eerste reservering/aanvraag wordt gehonoreerd. Op basis van de prioriteitstelling, zoals afgesproken in het hiervoor genoemde gewijzigde besluit⁸, kan echter een reservering van een bewindspersoon zoals van Financiën ook op het allerlaatste moment geannuleerd worden; zo hebben de Koning en de premier bijvoorbeeld voorrang bij samenloop in de aanvraag. Het voorgaande beperkt de mogelijkheden voor vliegreizen met één van deze twee vliegtuigen.

Daarnaast kennen departementen ook interne afspraken bij het maken van een keuze uit de verschillende mogelijkheden voor vliegreizen. Afwegingscriteria bij het Ministerie van Financiën zijn of het programma en de lijnvluchten op elkaar af te stemmen zijn, of het reizen zo efficiënt mogelijk kan plaatsvinden voor de bewindspersonen, of de kosten opwegen tegen het belang van de reis en of er veiligheidsaspecten zijn die bepaalde mogelijkheden uitsluiten. Deze criteria worden tegen elkaar afgewogen. Dit is een intern proces bij het Ministerie van Financiën. Ik word geïnformeerd over de keuze die is gemaakt of krijg alternatieven gepresenteerd wanneer op basis van de afweging keuzes gemaakt dienen te worden in het programma of in mijn agenda. Daarnaast informeer ik actief of de gekozen mogelijkheid de meest

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2017/10/03/handboek-voor-bewindspersonen>

⁷ Besluit van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken, de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Minister van Defensie van 3 september 2010, nr. 3095255, tot gebruik van het regeringsvliegtuig en luchtvaartuigen van de krijgsmacht.

⁸ Besluit van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken, de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Minister van Defensie van 20 december 2013, nr. IENM/BSK-2013/304193, tot wijziging van het Besluit gebruik van het regeringsvliegtuig en luchtvaartuigen van de krijgsmacht in verband met de troonwisseling en de aanpassing van de franchise voor het koninklijk huis.

efficiënte mogelijkheid is voor de desbetreffende vliegreis, waarbij het kostenaspect wordt meegewogen.

Vraag 8

Hoe vaak heeft het Ministerie van Financiën de afgelopen vijf jaar een privéjet ingezet, voor welke bewindspersoon en met welke reden?

Antwoord 8

Van 21 januari 2013 tot 13 januari 2018 was mijn voorganger ook voorzitter van de Eurogroep. In deze periode zijn dienstreizen afgelegd vanwege verplichtingen in het buitenland die samenhangen met dat voorzitterschap. Voor deze dienstreizen zijn ook vliegtuigen ingehuurd, zodat mijn ambtsvoorganger zijn twee belangrijke taken (Minister van Financiën en voorzitter van de Eurogroep) effectief kon uitoefenen en efficiënt zijn tijd kon inzetten. Tijdens zijn Eurogroepvoorzitterschap speelden er onderwerpen die veel tijd in beslag namen, zoals de crisis rond Griekenland. De kosten van vliegreizen die mijn ambtsvoorganger maakte in zijn hoedanigheid als Eurogroepvoorzitter werden vergoed door de Raad van de Europese Unie. Om die reden werden deze niet openbaar gemaakt in de bestuurskosten. In totaal heeft het Ministerie van Financiën de afgelopen 5 jaar (1-1-2013 tot en met 31-12-2017), volgens de gegevens uit de financiële administratie van het Ministerie van Financiën, 29 keer een vliegtuig ingehuurd. Het betrof hier 22 ingehuurde vliegtuigen ten behoeve van het voorzitterschap van de Eurogroep. Van de overige zeven ingehuurde vliegtuigen heeft mijn ambtsvoorganger er zes afgelegd in de hoedanigheid als Minister van Financiën. Eén reis is gemaakt door de voormalige Staatssecretaris van Financiën. Deze zijn openbaar gemaakt in de bestuurskosten van het Ministerie van Financiën. Voor zover het mogelijk was, is er gevlogen met het regeeringsvliegtuig en de Gulfstream. Deze mogelijkheden waren soms niet beschikbaar door andere reserveringen of door de afgesproken prioriteitstelling. Naast de twee dienstreizen (Berlijn en Parijs) die u in de vragen noemt, is voor nog twee andere dienstreizen (op 8 januari 2018 Amsterdam-Madrid-Lissabon-Amsterdam en op 7 februari 2018 Rotterdam-Luxemburg-Rotterdam) in deze kabinetsperiode door het Ministerie van Financiën een vliegtuig ingehuurd. Ook in geval van deze dienstreizen is mijn overtuiging dat het belangrijk is dat Nederland actief betrokken blijft bij wat in Europa speelt. Er spelen diverse voor Nederland belangrijke onderwerpen in relatie tot de toekomst van Europa en de Eurozone, bijvoorbeeld op het gebied van de Economische en Monetaire Unie (EMU), onderhandelingen over een nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK), voltooiing van de Bankenuie en een aankomende Brexit. Het is voor Nederland van groot belang om coalities te smeden bij deze onderwerpen die grote financiële gevolgen kunnen hebben, zowel Europees als voor de nationale begroting. Voor de Staatssecretaris van Financiën heeft in deze kabinetsperiode nog geen inhuur plaatsgevonden.

Vraag 9

Welke personen vlogen op 13 en 14 februari 2018 mee van Brussel naar Berlijn en van Berlijn naar Amsterdam?

Antwoord 9

In totaal bestond de delegatie uit vijf personen (inclusief Minister) vanuit het Ministerie van Financiën. Het betrof ambtelijke ondersteuning voor de Minister.